

УДК 553.042

DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2713.100.10>С. Вижва, д-р геол. наук, проф.,  
E-mail: [vyzhvas@gmail.com](mailto:vyzhvas@gmail.com);М. Курило, д-р геол. наук, доц.,  
E-mail: [kurilo@univ.kiev.ua](mailto:kurilo@univ.kiev.ua);І. Віршило, канд. геол. наук, доц.,  
E-mail: [ivirshylo@gmail.com](mailto:ivirshylo@gmail.com);Київський національний університет імені Тараса Шевченка,  
ННІ "Інститут геології", вул. Васильківська, 90, м. Київ, 03022, Україна

## РЕГІОНАЛЬНІ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННІ БАЗИ – КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР У ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

*(Представлено членом редакційної колегії д-ром геол. наук, проф. В.А. Михайловим)*

Проведено аналіз регіональних складових мінерально-сировинної бази України, визначено її структуру. Проведено аналіз областей і регіонів за рядом базових ознак: інтенсивністю надрокористування, ступенем геологічного вивчення родовищ, ступенем промислового освоєння розвіданих запасів корисних копалин, за наявністю стратегічно важливих корисних копалин. Визначено, що головним недоліком окремих регіональних складових мінерально-сировинної бази є нерівномірний розподіл запасів і прогнозних ресурсів, а також асиметричний розподіл споживачів мінеральної сировини. Наведені результати свідчать про істотні відмінності у структурі мінерально-сировинної бази окремих областей. Кількості родовищ корисних копалин та об'єктів обліку змінюється в значних межах – від  $\approx 100$  до  $\approx 700$ , а родовищ, які експлуатуються, – від 35 до  $\approx 300$ . Середні значення цих показників по Україні становлять 348 та 130 об'єктів. Середній показник залучених у промислове освоєння об'єктів по областях сягає 37 %. Проаналізовано зміни в регіональній структурі мінерально-сировинної бази України та визначено напрями їхньої оптимізації задля досягнення збалансованих показників освоєння. Для своєчасного і безперервного забезпечення регіонів будівельними матеріалами і паливними ресурсами необхідна актуальна переоцінка регіональних мінерально-сировинних баз із врахуванням збитків і порушень, які виникли в результаті військових дій, і з проведенням оцінки сучасних потреб і можливостей порушеної інфраструктури.

**Ключові слова:** мінерально-сировинна база, регіональна структура, ресурси, розподіл.

**Актуальність дослідження.** Розвиток і відтворення мінерально-сировинної бази (МСБ) України на національному рівні неможливий без реалізації процесів відтворення на регіональному і локальному рівнях. Для рівнів окремих регіонів існує багато специфічних передумов розвитку МСБ, які пов'язані з наявністю і структурою виробництва мінеральної сировини та її споживання, особливо паливно-енергетичних корисних копалин та сировини для будівельної індустрії. Відтворення мінерально-сировинної бази в національному, регіональному та локальному масштабі є тривалим процесом, який вимагає кількох років для введення в експлуатацію навіть невеликого родовища будівельної сировини, починаючи з його розвідки. Темпи і структура приросту мінерально-сировинної бази повинні відповідати темпам її погашення і темпам промислового виробництва, які є відмінними по окремих регіонах.

Розвиток окремих регіонів України ускладнений нерівномірним розподілом мінеральних ресурсів, а також особливостями розподілу підприємств-споживачів мінеральної сировини. Для своєчасного і безперервного забезпечення регіонів будівельними матеріалами і паливними ресурсами необхідна актуальна переоцінка регіональних мінерально-сировинних баз із врахуванням збитків і порушень, які виникли в результаті військових дій, і з проведенням оцінки сучасних потреб і можливостей порушеної інфраструктури. Згідно з аналізом канадської компанії "SecDev", яка провела оцінку геополітичних ризиків після початку війни в Україні, тимчасово втрачено доступ або зруйновано 63 % вугільних родовищ, 11 % нафтових та 20 % газових родовищ, 42 % родовищ металічних корисних копалин, 33 % – рідкісноземельних руд, у тому числі літію (Anthony, Dalton, 2022). Отже, проблеми розвитку і відтворення регіональних складових МСБ, які були завжди актуальними у напрямі досягнення цілей сталого розвитку, на сьогодні загострилися і перетворилися на окремі складові ризику ускладнення відбудови України в воєнний і післявоєнний період через відсутність або ускладнений доступ до частини мінеральних ресурсів.

**Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.** У даному дослідженні розглядаються напрями відтворення та розвитку мінерально-сировинної бази з акцентом на відтворенні саме регіональних складових. Саме такий напрям є більш актуалізованим і реалістичним порівняно із традиційним підходом оцінки МСБ у національному масштабі без врахування регіональних особливостей видобутку і потреб споживання. Оцінка регіональних складових МСБ у даному дослідженні базується на визначенні актуальних темпів використання мінеральних ресурсів відповідно до наявних у регіоні промислових підприємств, у тому числі надрокористування, визначенні дефіцитних видів корисних копалин для регіонів та розробки напрямів їх забезпечення в найближчі періоди.

Подальше практичне використання і вдосконалення результатів дослідження передбачено на таких рівнях:

- **на локальному рівні підприємств** – у галузі надрокористування та усіма промисловими підприємствами, які є безпосередніми споживачами мінеральної сировини, для управління і прогнозування забезпеченості ресурсами та вчасного укладання договорів на постачання;

- **на регіональному рівні** – використання органами місцевого самоврядування (обласними, районними та селищними адміністраціями) для управління ресурсами території, здійснення моніторингу та контрольних функцій, передбачених Кодексом про надра;

- **на національному рівні** – використання підприємствами та установами Міністерства екології України, Державної служби геології та надр, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства інфраструктури.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.**

На загальнодержавному рівні для розв'язання вищезазначених проблем було затверджено Загальнодержавну

Вижва С., Курило М., Віршило І., 2023

програму розвитку мінерально-сировинної бази до 2030 року (*Загальнодержавна програма...*, 2011), але за основу документа було взято виконання стратегічних загальнодержавних питань у сфері геологічного вивчення та використання надр без відображення регіонального аспекта розвитку МСБ. Даний документ у базових підходах і оцінках подібний до такої ж Програми до 2010 року (*Загальнодержавна програма...*, 2006) і жодним чином не відображає збитки, руйнування і відсутність доступу до ресурсів, які виникли для об'єктів надрокористування з початком військових дій після 2014 року.

Регіональний рівень розвитку МСБ передбачає розроблення й затвердження регіональних програм розвитку МСБ, що належить до компетенції обласних, Київської та Севастопольської рад відповідно до чинного законодавства (*Кодекс...*, 1994). Ці норми законодавства не є такими, що зобов'язують обласні ради звітувати про розроблення й упровадження таких програм розвитку, а крім того, не визначено джерела фінансування таких дій, що призводить або до низького рівня підготовки регіональних програм розвитку МСБ, або ще частіше – до їх відсутності.

Регіональні аспекти розвитку та відтворення мінерально-сировинних баз були вперше проаналізовані в опублікованих наукових працях (*Довгий та ін.*, 2014; *Вижева та ін.*, 2018a, b; *Балега та ін.*, 2018).

За час військових дій для багатьох регіонів виник дефіцит певних видів мінеральної сировини, які особливо потрібні для відбудови, реконструкції або нового будівництва зруйнованих об'єктів. Отже, ключовим питанням, з яким пов'язане дане дослідження і його новизна, є регіональний і місцевий аспект відтворення мінерально-сировинної бази областей та територій. Практична цінність очікуваних результатів полягає у зменшенні дефіциту мінеральної сировини, яка є критичною для відбудови регіонів найбільш постраждалих внаслідок військових дій 2022–2023 рр.

**Формулювання цілей статті.** Базовим завданням проведеного дослідження є оцінка регіональних мінерально-сировинних баз з врахуванням особливостей регіонального розподілу запасів і ресурсів корисних копалин, встановлення груп дефіцитних видів корисних копалин, класифікація регіонів.

#### Виклад основного матеріалу дослідження.

У перелічених вище документах (*Загальнодержавна програма...*, 2006, 2011) визначено, що структура мінерально-сировинної бази промислових регіонів України за ступенем геологічного вивчення та підготовленості родовищ до промислового освоєння в цілому сприятлива і свідчить про можливість забезпечення потреб промисловості щодо базових видів мінеральної сировини на віддалену перспективу. Водночас загальновідомим є дефіцит таких видів корисних копалин, як природний газ, нафта, благородні, рідкісні та кольорові метали, алмази, ванадій, вольфрам, молибден, літій, барит, апатити, фосфорити та ін. Це характеристика вітчизняної МСБ у державному масштабі, але існують диспропорції у структурі МСБ і дефіцити окремих видів корисних копалин як на регіональному, так і місцевому рівнях.

Відповідно до статистичного опрацювання та аналізу інформації з опублікованих та довідкових джерел (*Мінеральні ресурси, 2010-2019; Геоінформ, 2022; Укргеологстром, 2018, Державна служба, 2023* та ін.) у даному дослідженні проаналізовано показники, які характеризують структуру МСБ окремих областей. Опрацьовувались такі показники регіонального масштабу:

1. Загальна кількість родовищ, які обліковуються, у тому числі окремі об'єкти обліку.
2. Кількість родовищ, які залучені в експлуатацію.
3. Кількість родовищ за видами корисних копалин, у тому числі такі, що експлуатуються.
4. Розвідані запаси промислових категорій за видами корисних копалин (A+B+C<sub>1</sub> та C<sub>2</sub> за умов складної геологічної будови).
5. Кількість видів корисних копалин, які обліковуються в регіоні.
6. Обсяги видобутку за окремими видами корисних копалин.

У результаті були розраховані такі показники, як частка сировинної бази окремих видів корисних копалин у загальних показниках МСБ регіону; частка залучених у промислове освоєння об'єктів; частка видобутку регіону у загальних показниках видобутку по Україні та інші. На рис. 1 проілюстровано нерівномірність розподілу загальної кількості родовищ корисних копалин.

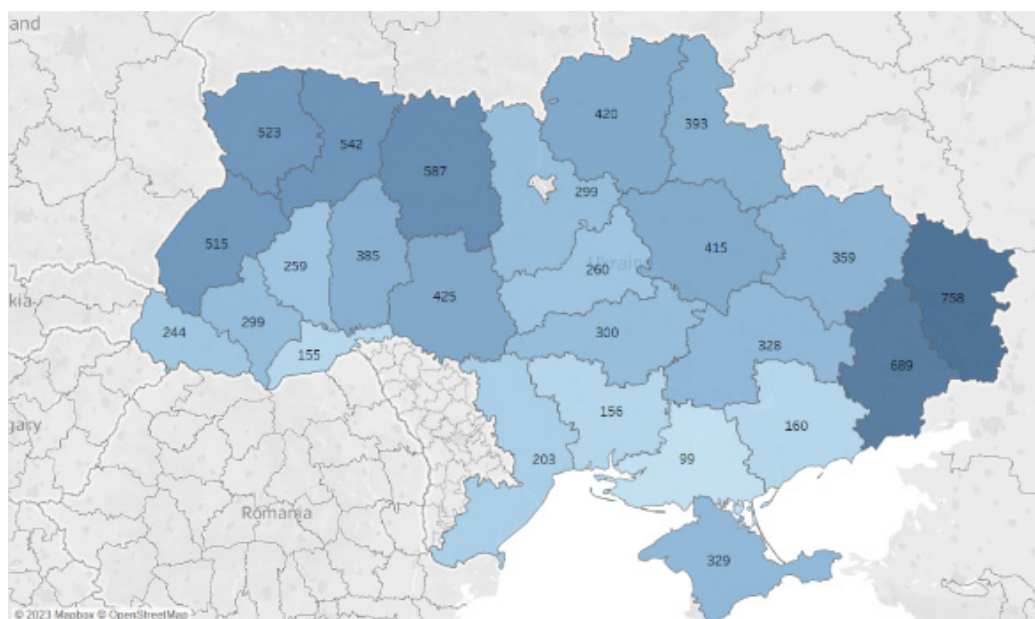


Рис. 1. Розподіл кількості родовищ корисних копалин, які обліковуються, по адміністративних областях

Названі нерівномірності розподілу запасів і ресурсів корисних копалин у подальшому загострюються при розподілі об'єктів надрокористування: група регіонів з достатньо високою активністю виконання робіт з надрокористування (150–300 спеціальних дозволів: Луганська, Львівська, Донецька, Полтавська, Житомирська, Харківська області); група регіонів із середньою активністю (100–149 спеціальних дозволів: Івано-Франківська, Закарпатська, АР Крим, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Рівненська, Дніпропетровська, Київська області); група регіонів з помірною активністю (99–50 спеціальних дозволів: Сумська, Чернівецька, Кіровоградська, Запорізька, Черкаська, Херсонська, Волинська, Чернігівська області); група регіонів з низькою активністю (49–1 спеціальний дозвіл: Миколаївська, Одеська області, м. Київ, шельф Чорного моря, шельф Азовського моря, м. Севастополь).

За ступенем промислового освоєння наявних розвіданих запасів корисних копалин серед областей виділяються група з показниками, нижчими за середній рівень (частка залучених у промислове освоєння об'єктів складає 20–30 %), група із середніми показниками (30–40 %) та група із масштабним залученням розвіданих запасів у розробку з показником, що перевищує 40 %.

Відповідно по групах належність регіонів є такою:  
 1 група (20–30 %): Вінницька, Волинська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська;  
 2 група (30–40 %): Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Одеська, Тернопільська, Херсонська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька;  
 3 група (понад 40 %): АР Крим, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Полтавська, Житомирська, Сумська, Чернігівська.

Розподіл кількості родовищ залучених у промислове освоєння об'єктів по областях наведено на рис. 2.

За кількістю видів корисних копалин, які обліковуються (за розвіданими запасами), виділяються група з обмеженою кількістю (10–20 видів: Вінницька, Волинська, Київська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька області); група із середніми показниками (20–30 видів: Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Сумська, Хмельницька області) та група областей із значно більшим різноманіттям корисних копалин (понад 30 видів: АР Крим, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Полтавська, Житомирська, Кіровоградська, Одеська, Харківська області).

Типові структури МСБ областей по окремих групах наведено на рис. 2–5.

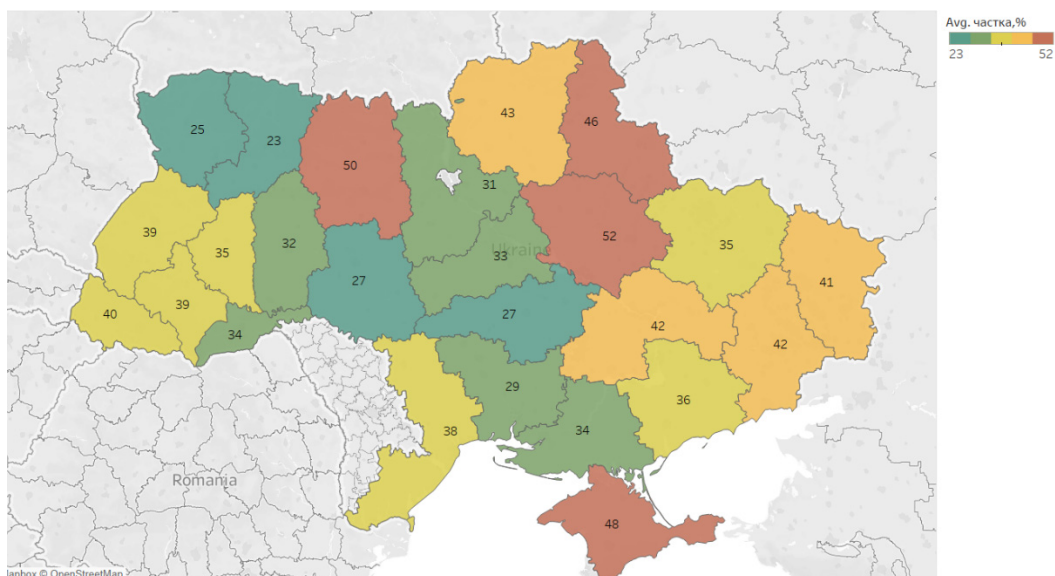


Рис. 2. Розподіл кількості родовищ, залучених у промислове освоєння об'єктів по областях

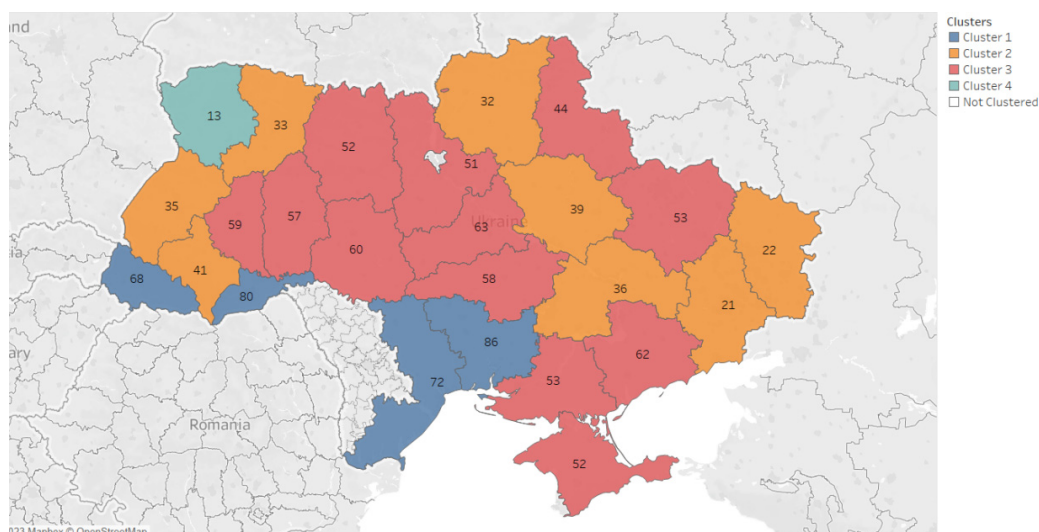


Рис. 3. Розподіл середньої кількості родовищ будівельної сировини по регіонах



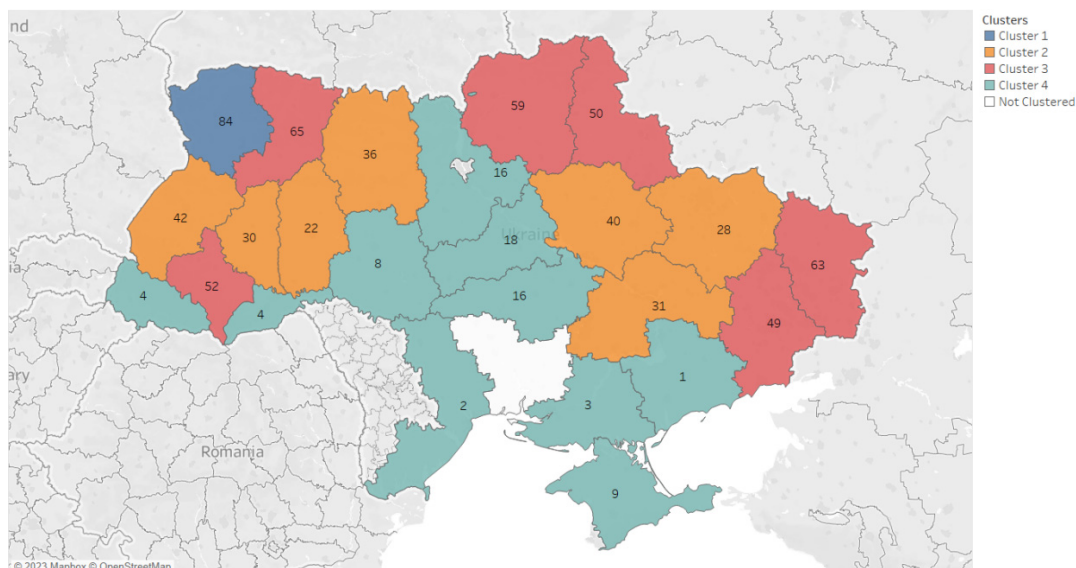


Рис. 4. Розподіл середньої кількості родовищ паливно-енергетичної сировини по регіонах

За результатами статистичного аналізу серед адміністративних областей віділено такі групи за особливостями структури регіональної МСБ за видами корисних копалин:

- регіони із значною перевагою корисних копалини паливно-енергетичного комплексу, в т. ч. твердих корисних копалин;
- регіони із значною перевагою корисних копалини для виробництва будівельних матеріалів;
- регіони з рівномірним розподілом окремих груп корисних копалин.

У таблиці 1 наведено розподіл областей по названих групах із доповненням особливостей структури регіональної МСБ, що відображає додаткові особливості виділених груп і підгруп.

Наведені результати свідчать про істотні відмінності у структурі мінерально-сировинної бази окремих областей. Кількості родовищ корисних копалин та об'єктів обліку змінюється в значних межах – від  $\approx 100$  до  $\approx 700$ , а родовищ, які експлуатуються, – від 35 до  $\approx 300$ . Середні значення цих показників по Україні становлять 348 та 130 об'єктів відповідно. Середній показник залучених у промислове освоєння об'єктів по областях сягає 37 %.

Така характеристика, як структура розвіданих запасів по видах корисних копалин та величина і якість запасів, зумовлені передусім геологічними передумовами розвитку території, але такі характеристики МСБ, як ступінь залучення в експлуатацію і темпи відтворення МСБ по головних напрямках, залежать і від систем господарювання, які функціонують у відповідних регіонах.

Таблиця 1

Класифікація областей за особливостями структури МСБ ( по групах корисних копалин)

| Група                                                                                  | Характеристика підгрупи                                                         | Назви областей                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| 1. Регіони із значною перевагою корисних копалини паливно-енергетичного комплексу      | 1.1. Виключна перевага корисних копалини паливно-енергетичного комплексу        | Волинська                                                              |
|                                                                                        | 1.2. Істотна частка корисних копалин для виробництва будівельних матеріалів     | Луганська, Рівненська, Сумська, Чернігівська                           |
|                                                                                        | 1.3. Наявність інших видів корисних копалин стратегічного значення              | Донецька, Івано-Франківська, Львівська                                 |
| 2. Група із значною перевагою корисних копалини для виробництва будівельних матеріалів | 2.1. Виключна перевага корисних копалини для виробництва будівельних матеріалів | Вінницька, Миколаївська, Одеська, Чернівецька                          |
|                                                                                        | 2.2. Істотна частка корисних копалин паливно-енергетичного комплексу            | Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська                      |
|                                                                                        | 2.3. Наявність інших видів корисних копалин стратегічного значення              | АРК, Закарпатська, Запорізька, Житомирська, Кіровоградська, Херсонська |
| 3. Група – із рівномірним розподілом окремих груп корисних копалин                     |                                                                                 | Полтавська, Дніпропетровська                                           |

- Корисні копалини паливно-енергетичного комплексу
- Гірничохімічні корисні копалини
- Корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів
- Води питні та технічні, мінеральні та термальні

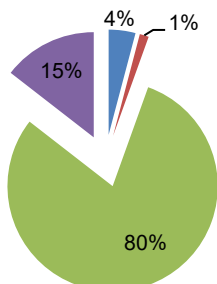


Рис. 5а. Типова структура МСБ областей із виключною перевагою корисних копалин для виробництва будівельних матеріалів

- Корисні копалини паливно-енергетичного комплексу
- Руди чорних і кольорових металів
- Корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів
- Води питні та технічні, мінеральні та термальні

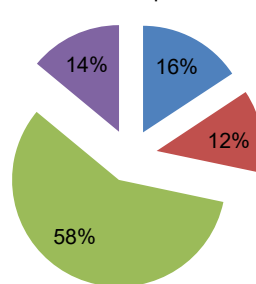


Рис. 5б. Типова структура МСБ областей із перевагою корисних копалини для виробництва будівельних матеріалів і наявністю інших видів корисних копалин стратегічного значення

- Корисні копалини паливно-енергетичного комплексу
- Корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів
- Води питні та технічні, мінеральні та термальні

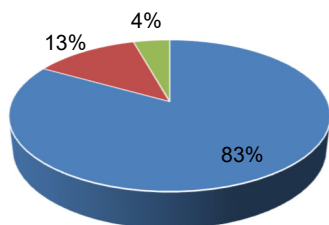


Рис. 5в. Типова структура МСБ областей із виключною перевагою корисних копалин паливно-енергетичного комплексу

- Корисні копалини паливно-енергетичного комплексу
- Руди чорних і кольорових металів
- Корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів
- Води питні та технічні, мінеральні та термальні

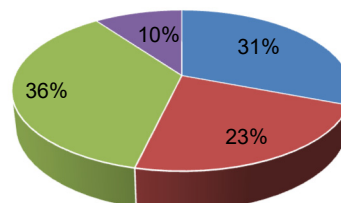


Рис. 5г. Типова структура МСБ областей із рівномірним розподілом окремих груп корисних копалин

- Корисні копалини паливно-енергетичного комплексу
- Руди чорних і кольорових металів
- Гірничохімічні корисні копалини
- Корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів
- Нерудні корисні копалини для металургії
- Води питні та технічні, мінеральні та термальні

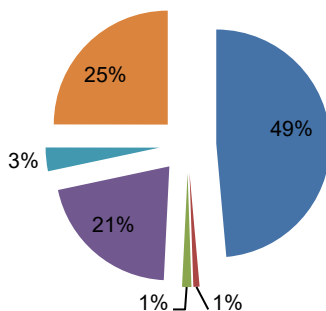


Рис. 5д. Типова структура МСБ областей із перевагою корисних копалини паливно-енергетичного комплексу і наявністю інших видів корисних копалин стратегічного значення

**Висновки.** Відповідно до виявлених недоліків у структурі регіональних МСБ можна визначити головні напрями їхньої оптимізації для досягнення збалансованих показників освоєння:

- створення бази обліку та зберігання геологічної інформації регіонального рівня, яка забезпечить вирішення оперативних завдань місцевого рівня;
- визначення темпів видобутку й використання окремих видів корисних копалин, їхніх втрат, терміну забезпеченості розвіданими запасами;

- визначення пріоритетних напрямів розвитку місцевих мінерально-сировинних комплексів, які передусім стосуються таких напрямів відповідно до виділених вище груп. А саме:

Для першої групи регіонів із значною перевагою корисних копалини паливно-енергетичного комплексу:

- забезпечення бази мінеральної сировини для виробництва будівельних матеріалів;
- забезпечення бази мінеральної сировини для сільського господарства;
- забезпечення районів питною підземною водою.

Для другої групи із значною перевагою корисних копалин для виробництва будівельних матеріалів:

- забезпечення геологічного вивчення та промислової оцінки родовищ корисних копалин, які є дефіцитними для даного району (паливно-енергетичних, рудних і нерудних);
- визначення шляхів забезпечення потреб за рахунок родовищ інших районів і областей із обґрунтуванням конкретних родовищ і об'єктів обліку.

Для третьої групи з рівномірним розподілом окремих груп корисних копалин:

- забезпечення геологічного вивчення та промислової оцінки родовищ корисних копалин стратегічного значення;
- геолого-екологічний моніторинг територій із реалізацією необхідних заходів екологічної рекультиваци відпрацьованих об'єктів.

Наступними кроками досліджень у цьому напрямі передбачено оцінку існуючого стану регіональних МСБ із врахуванням нанесених збитків об'єктам надрокористування і інфраструктури в межах регіонів, які станом на 1.01.2023 р. є окупованими, деокупованими, а також ті, що перебувають у зоні ризику бойових дій, та інших регіонів, що перебувають у зоні ризику непрямих втрат або руйнувань унаслідок ракетних ударів.

#### Список використаних джерел

- Балега, А., Вижва, С., Курило, М. (2018). Інституційне забезпечення геологічного вивчення надр: національний вимір (практика) та міжнародний досвід. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Геологія*, 4(83), 63–72.
- Вижва, С., Курило, М., Балега, А. (2018а). Основні інструменти державного планування і фінансування забезпечення геологічного вивчення надр в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Геологія*, 2(81), 56–62.
- Вижва, С.А., Курило, М.М., Балега, А.В. (2018б). Регіональні аспекти розвитку й відтворення вітчизняної мінерально-сировинної бази та способи їхнього фінансового забезпечення. *Мінеральні ресурси України*, (4), 12–17.
- Державна служба геології та надр України. Офіційний сайт. (2023). <http://www.geo.gov.ua/>
- Державне науково-виробниче підприємство "Геоінформ України". Офіційний сайт. (2022). <http://geoinf.kiev.ua/specdozvoli>
- Довгий, С.О., Іванченко, В.В., Коржнев, М.М. та ін. (2014). Мінерально-сировинна комплекс та сталий розвиток України. Монографія НАН України, Інститут телекомунікацій і глобал. інформ. Простору, 233 с.

S. Vyzhva, Dr. Sci. (Geol.), Prof.,  
E-mail: s.vyzhva@knu.ua;  
M. Kurylo, Dr. Sci. (Geol.), Associate Prof.,  
E-mail: kurilo@univ.kiev.ua;  
I. Virshilo, PhD (Geol.), Associate Prof.,  
E-mail: ivirshylo@gmail.com;  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Institute of Geology,  
90 Vasylykivska Str., Kyiv, 03022, Ukraine

### REGIONAL MINERAL AND RAW MATERIAL BASES AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINE DURING THE WAR AND POST-WAR PERIODS

In the study, an analysis of the regional components of the mineral and raw material base of Ukraine was carried out, and its structure was determined. Regions were analyzed according to a number of basic characteristics: the intensity of subsoil use, minerals production, the level of geological study, the level of industrial development of explored mineral reserves, and the presence of strategically important minerals. It was determined that the main disadvantage of individual regional components of the mineral raw material base is the uneven distribution of reserves and inferred resources, as well as the asymmetric distribution of consumers of mineral raw materials. The changes in the regional structure of the mineral and raw material base of Ukraine were analyzed and directions for their optimization were determined in order to achieve balanced indicators of development. The results indicate significant differences in the structure of the mineral base of individual regions. The number of mineral deposits varies significantly – from ≈100 to ≈700, exploited deposits – from 35 to ≈300. The average values of these indicators in Ukraine are 348 and 130 objects. The average rate of objects involved in industrial development by region is 37%. Characteristics such as the structure of explored reserves by type of minerals and the size and quality of reserves are determined. In order to provide the regions with construction materials and fuel resources in a timely and continuous manner, an up-to-date reassessment of the regional mineral and raw material bases is necessary, taking into account the damages and violations that occurred as a result of military operations, and with the assessment of modern needs and opportunities of the damaged infrastructure.

Keywords: mineral and raw material base, regional structure, resources, distribution.

Загальнодержавна програма розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2010 року. (2006). Закон України № 3458. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3458-15>

Загальнодержавна програма розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року. (2011). Закон України № 3268-VI. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3268-17>.

Кодекс України про надра. (1994). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>

Мінеральні ресурси України. (2010-2019). К.: ДНВП "Державний інформаційний геологічний фонд України". <http://geoinf.kiev.ua>.

ТОВ НВП Укргеологстром. Офіційний сайт. (2013). <http://ukrgeology.com.ua/>  
Anthony, F., Dalton, B. (2022). In the Ukraine war, a battle for the nation's mineral and energy wealth. Ukraine risks losing vast mineral resources to Russian occupation. *The Washington Post*, 10 Aug. 2022

#### References

- Anthony, F., Dalton, B. (2022). In the Ukraine war, a battle for the nation's mineral and energy wealth. Ukraine risks losing vast mineral resources to Russian occupation. *The Washington Post*, 10 Aug. 2022
- Balega, A., Vyzhva, S., Kurylo, M. (2018). Institutional support of geological study of the subsurface: national dimension (practice) and international experience. *Vysnyk of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geology*, 4(83), 63–72. [in Ukrainian]
- Dovgii, S.O., Ivanchenko, V.V., Korzhnev, M.M. et al. (Eds.). (2014). Mineral and raw material complex and sustainable development of Ukraine. Monograph of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Telecommunications and Global. information space, 233 p. [in Ukrainian]
- LLC Ukrgeologstrom. The official website. (2018). <http://ukrgeology.com.ua/> [in Ukrainian]
- Mineral resources of Ukraine. (2010-2019). К.: SSPE "Geoinform of Ukraine". <http://geoinf.kiev.ua> [in Ukrainian]
- State Geology and Subsoil Service of Ukraine. The official site. (2023) <http://www.geo.gov.ua/> [in Ukrainian]
- State scientific and production enterprise "Geoinform of Ukraine". The official site. (2022) <http://geoinf.kiev.ua/specdozvoli> [in Ukrainian]
- Subsoil Code of Ukraine. (1994). Law of Ukraine № 132/94. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian]
- The National program of development of mineral base of Ukraine for period to 2030. (2011). Law of Ukraine № 3268-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3268-17#Text> [in Ukrainian]
- The National program of development of mineral base of Ukraine for period to 2010. (2006). Law of Ukraine № 3458. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3458-15> [in Ukrainian]
- Vyzhva, S., Kurylo, M., Balega, A. (2018a). The main tools of state planning and funding for geological study of the subsurface in Ukraine. *Vysnyk of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geology*, 2(81), 56–62.
- Vyzhva, S.A., Kurylo, M.M., Balega, A.V. (2018b). Regional aspects of the development and renewing of the domestic mineral and raw material base and methods of their financial support. *Mineral resources of Ukraine*, (4), 12–17.

Надійшла до редколегії 13.01.23